

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

Algemene Rekenkamer
t.a.v. de President
Postbus 20015
2500 EA DEN HAAG

**Directie Financieel-
Economische Zaken**

Binnenhof 19
2513 AA Den Haag
Postbus 20001
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
L.J.E. Blomen MSc
Senior Controller

T 070 356 4022
l.blomen@minaz.nl

Onze referentie
3936494

Datum 24 april 2017

Betreft Reactie op het conceptrapport bij het jaarverslag van de Koning 2016

Geachte heer Visser,

Met belangstelling heb ik kennis genomen van uw conceptrapport bij het jaarverslag van de Koning 2016.

Tot mijn genoegen constateert u geen onvolkomenheden. De in het jaarverslag opgenomen financiële informatie is rechtmatig, is deugdelijk weergegeven en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften. Met betrekking tot de bedrijfsvoeringsparagraaf zal worden ingezet op een verbeterde documentatie.

In 2016 heeft de Afdeling advisering van de Raad van State voorlichting gegeven over de betekenis van artikel 41 van de Grondwet. In mijn reactie op de voorlichting van de Raad van State heb ik de Tweede Kamer laten weten dat het kabinet zich in de voorlichting kan vinden, de verschillende uitgangspunten die daaraan ten grondslag liggen onderschrijft en de conclusies deelt. Deze luiden als volgt:

"[...] Artikel 41 Grondwet ziet zowel op de uitkeringen op grond van artikel 1 WFSKH (artikel 1 van begroting hoofdstuk I) als op de uitgaven op grond van artikel 3 WFSKH (artikel 2 van begroting hoofdstuk I). Het uitgangspunt van deze grondwetsbepaling is dat handelingen en uitgaven die hieronder vallen niet openbaar zijn, tenzij zij het openbaar belang raken. Dat betekent onder meer dat over de hoogte van de concrete uitgaven door de Minister-President in beginsel geen inlichtingen worden verstrekt aan het parlement, tenzij er sprake is van een situatie waarin door die specifieke uitgaven het openbaar belang wordt geraakt. Of hiervan sprake is zal per geval moeten worden afgewogen, omdat het niet mogelijk is om een generiek en concreet toepasbaar onderscheid te maken tussen uitgaven die het openbaar belang wel raken en die dat belang niet raken. Een eventueel onderscheid tussen privé-uitgaven en functionele uitgaven is daarbij niet relevant. Omdat artikel 41 Grondwet op beide soorten van uitgaven ziet, kunnen er privé-uitgaven zijn die het openbaar belang wel raken en functionele uitgaven zijn die dat niet doen. Het voorgaande geldt niet voor uitgaven die samenhangen met het koningschap maar die via andere begrotingshoofdstukken worden gedaan. Voor die uitgaven, die in artikel 3 van de begroting hoofdstuk I, dan wel in de extracomptabele bijlage daarbij worden vermeld, geldt dat deze in principe openbaar zijn, tenzij er een bijzonder belang is dat zich tegen openbaarmaking verzet."

**Directie Financieel-
Economische Zaken**

Datum
24 april 2017

Onze referentie
3936494

In dat kader concludeert u tot mijn genoegen dat de extracomptabele bijlage bij de begroting van de Koning de transparantie heeft vergroot. Zoals u terecht aangeeft, moet transparantie op artikel 1 en 2 van de begroting van de Koning worden afgewogen tegen het belang van bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de Koning. Artikel 41 Grondwet waarborgt de ruimte die de Koning heeft voor de inrichting van zijn Huis. Deze waarborg is van wezenlijk belang voor de eigen invulling die de Koning aan het koningschap geeft. Hieraan is de voorwaarde verbonden van de inachtneming van het openbaar belang door de Koning. Voor het in acht nemen van die voorwaarde bestaat ministeriële verantwoordelijkheid. Als ijkpunten bij het in acht nemen van het openbaar belang noemt de Raad van State met name het niet vermengen van functionele mogelijkheden en privébelangen, het voldoen aan (inter)nationale wet- en regelgeving en handhaving van de eenheid van de Kroon en het regeringsbeleid. Deze ijkpunten zijn van belang voor de Koning bij de toepassing van artikel 41 Grondwet maar eveneens voor de Minister-President, zowel bij de beoordeling of het openbaar belang in acht wordt genomen als bij het bewaken van de ruimte die de Koning heeft.

Volgens de Algemene Rekenkamer moeten de afwegingen die de Minister-President maakt bij zijn beoordeling inzichtelijk zijn. Zoals ik in mijn reactie op de voorlichting aangaf, moet de Minister-President desgevraagd aangeven op welke gronden hij tot het oordeel is gekomen dat aan de voorwaarde van artikel 41 Grondwet – het in acht nemen van het openbaar belang – is voldaan. Dit geldt voor alle aspecten binnen artikel 1 en 2 van begroting I, inclusief bestemmingsreserves. In die oordeelsvorming baseer ik mij niet alleen op periodieke contacten met de Koning, maar ook op informatie van de Auditdienst Rijk en de Algemene Rekenkamer in het kader van de voorbereiding en verantwoording van de begrotingsuitgaven.

DE MINISTER-PRESIDENT,
Minister van Algemene Zaken,

Mark Rutte